

SZOVJET KÖNYVTÁRAK TAPASZTALATAIBÓL

Könyvtári tömegmunka a kultúrparkokban

A »Bibliotekar« 1953. 4. számából, rövidíve.

A moszkvai Gorkij Kultúrpark könyvtárának tapasztalatairól számolok be, különös tekintettel a könyvtár tömegmunkájára.

1952 nyarán a park területén 16 állomás működött. Tízet közülük a park könyvtára szervezett, a többi hat pedig más könyvtárak (Allami Nyilvános Történelmi Könyvtár, a Külföldi Irodalom Összszövetségi Könyvtára, a Kíev kerületi, a Lenin kerületi, a Moszkvórec kerületi és a Frunze kerületi könyvtárak) fiókja volt.

E 16 állomás három típusba sorolható: 1. olvasóterem zárt helyiségben; 2. olvasóhelyek a térségeken, fák és virágágyak között, ahol kényelmes karosszékek állnak az olvasók rendelkezésére; 3. Mozgókönyvtárak (kézikocsira szerelve), amelyeket a park meghitt sétányain állítanak fel. A látogatók a mozgókönyvtárak révén a park legtávolabbi pontjain is hozzájuthatnak a folyóiratok és lapok új számaihoz, a legfrissebb brosúrákhoz. A nyári időnyben négy ilyen mozgókönyvtár működött, ezekből 41.880 olvasó összesen 75.140 folyóiratot, brosúrát, és hírlapot vett ki.

Egy-egy ilyen állomás könyvállománya: 500–1000 kötet könyv, a legkülönbözőbb tárgykörökből és számos időszaki kiadvány. A festői szépségű Moszkva-parton, a Kultúrház hatalmas épületében rendezték be az Allami Nyilvános Történelmi Könyvtár fiókját, amelynek itt igen tekintélyes könyvállománya van. Itt olvasóterem biztosítja a komoly munka lehetőségét: csendes terem, sok virággal. A látogatót szép könyv- és folyóiratkiállítás fogadja; az olvasó minden kérdésére gyorsan és pontosan kap feleletet.

Az állomásokat a park hatalmas területén (hossza több mint 3 kilométer) egyenletesen osztották el, úgy, hogy a látogató a park bármely részén olvasnivalóhoz juthat. Az állomások száma évről évre emelkedik, az olvasó könyv-, újság- és folyóiratellátása egyre kedvezőbb.

Munkánkban a következő rendszert alkalmazzuk: a könyvek és folyóiratok kölcsönzésénél az olvasó valamilyen okmányát adja át betétként. Mivel az egyes állomások nyitvatartási órái különbözők, az olvasók kényelme érdekében a park központi terén reggel 10-től este 10-ig ügyeletet tartunk, ahol a látogató — függetlenül attól, hogy honnét vette ki, — este 10 óráig visszaadhatja a könyvet és ugyanitt átveheti betétként adott okmányát.

1952 nyarán az állomások együttvéve 258.000 olvasót szolgáltak ki. (Az olvasók száma 1951-hez viszonyítva 50 százalékkal emelkedett.) Összesen 531.710 könyvet, folyóiratot és hírlapot kölcsönöztünk. A hírlapkölcsonzés az összkölcsönzésnek mintegy 13 százaléka.

Minden állomásnak vannak természetesen állandó látogatói is, de az olvasók nagy része nem állandó látogató. Ez megerősíti a tömegmunkát, főként a könyvankétok szervezését.

A könyvtár aktív propagandamunkát végzett az olvasók körében; népszerűsítette a társadalomtudományi és politikai irodalmat, a szovjet tudomány és technika vívmányairól, az ipar és a mezőgazdaság élenjáró tapasztalatairól szóló könyveket, a szovjet és klasszikus szépirodalom legjobb alkotásait. Minden lehetséges módszert felhasználunk: könyvkiállításokat, könyvismertető előadásokat rendeztünk és szakemberek konzultálására is alkalmat nyújtottunk.

Igen sok könyvkiállítást rendeztünk részint zárt helyiségekben, részint a tereken. A nyár folyamán 260, képekkel díszített, kiállításunk volt, ezek közül 112 társadalmi és politikai témáról szólt. A parkban gyakran szerveznek más szervezetek nagyobb, általános kiállításokat, ilyen esetekben mi is megrendezzük ezek keretében saját könyvkiállításunkat. A Kultúrpark kiállítását rendezett »A szovjet nép a békeharcban« címmel, ugyanakkor mi is megnyitottuk társadalmi, politikai és szépirodalmi könyvekből összeállított könyvkiállításunkat.

A park egyik terén tartják rendszeren a természettudományi ismeretterjesztő előadásokat; itt elhelyezett állomásunk figyelemreméltó munkát végzett. Könyvállományát kiegészítettük természettudományi munkákkal, s a programra tűzött előadások témái szerint rendeztünk kiállításokat. Az állomás egész működése szorosan összefüggött a park természettudományos ismeretterjesztő munkájával. Meg kell jegyeznünk, hogy itt van a legtöbb állandó látogató is.

A szemléltető könyvpropaganda hatékony formája a »Nagy események napjára«. A »Naptár« lényegében változó anyagú állandó könyvkiállítás. Anyagát egy-egy aktuális esemény vagy évforduló köré csoportosítjuk. Ilyen témák: egy-egy nagy író vagy tudós élete és munkássága, közéletünk valamely jelentős eseménye, forradal-

munk ünnepe stb. A »Naplár«-kiállításokat az Állami Nyilvános Történeti Könyvtár fiókja rendezi, és e kiállításoknak általában komoly sikerük van.

A Kultúrpark Könyvtára 1952-ben számos ankétot rendezett. Minden megbeszélést gondosan előkészítettünk: ugyanezkor állomásunkon könyvkiállítást rendeztünk, könyvismertető előadásokat, tanácsadó órákat tartottunk, széles körben népszerűsítettük a megvitatásra kijelölt könyveket. Plakátokat függesztettünk ki mind a park területén, mind a városban. A nagy üzemekbe meghívókat küldtünk. A kerületi könyvtárak, a Kultúrpark pénztárai és az állomások ugyancsak terjesztették a meghívókat. Az ankétok sikerét biztosította a gondos előkészítés. Jó légkörben, az olvasók aktív részvételével folyt le például: »Az ifjú technikus« (Technika-Mologyezsi) című folyóiratról rendezett ankét. A szervezőmunkát a Központi Műszaki Könyvtár, a folyóirat szerkesztősége és a Kultúrpark könyvtára együttesen végezték.

A Kultúrpark Könyvtára nagy közönség előtt irodalmi esteket is rendezett. Legjobban sikerült a »Békét a világnak« címmel rendezett irodalmi est, amelyet ezer látogató hallgatott meg. Felszólalt az esten Nazim Hikmet, a híres török forradalmár költő is.

Komoly propagandát fejt ki a könyvtár

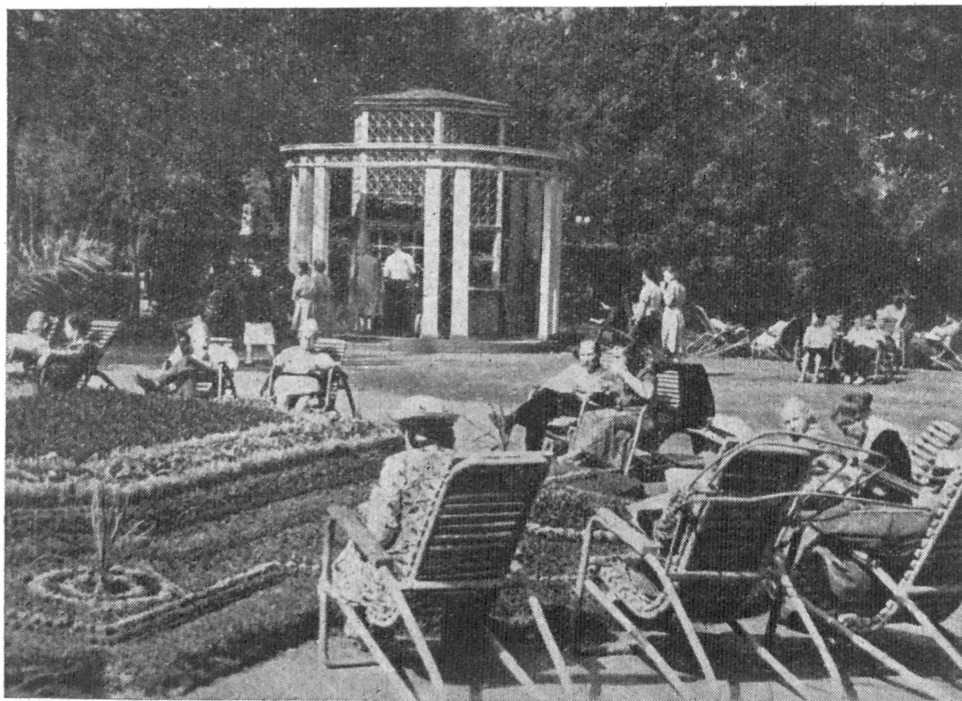
felolvasásaival is. Az elmúlt évben 32 felolvasást rendeztünk, ezeken összesen 3890-en vettek részt. Egyes témákról felolvasás-sorozatot tartottunk. A Gorkijról szóló előadásorozat például a következő előadásokból állt: »Gorkij a szovjet irodalom megteremtője«, »Gorkij, a béke és a demokrácia harcosa«, »Gorkij élete és munkássága«, »Gorkij az ifjúságról«, »Gorkij Moszkvában«.

Előadásorozatot rendeztünk Gogolról, Osztrovszkijról és más írókról is. Igen nagy sikere volt a következő előadásoknak: »Lenin és Sztálin alakja a szépirodalomban«, »A szovjet irodalom sikerei«, »A bolsevik alakja a szépirodalomban«, stb. Valamennyi felolvasás alkalmával könyvkiállítást is rendeztünk.

Tevékenyen kapcsolódott be a könyvtár a Kultúrpark valamennyi rendezvényébe. A Szovjet Irodalom Napján is rendeztünk könyvkiállításokat; az Irodalmi Múzeum tudományos munkatársai tanácsadó órákat tartottak; könyvismertető előadásokat és felolvasásokat is szerveztünk.

Hét előadásunkon írók számoltak be munkásságukról; hat olyan estét rendeztünk, amelyen az olvasók az írókkal találkoztak, többek között Szilva Kaputikjan Sztálin-díjas örmény költőnővel, D. Jeremin Sztálin-díjas íróval, stb.

L. ORLOVA

A Gorkij kultúr- és üdülöpark Moszkvában